

11+

DE EINDELING OVERWONNEN

VOOR
STOERE
LEZERS!

Getipt door fans van
De Grijze Jager

BILLY
BONES

KATHERINE APPLGATE

DE EINDLING OVERWONNEN

KATHERINE APPLEGATE

Met illustraties van
MAX KOSTENKO

Uit het Engels vertaald door Hanneke van Soest

**BILLY
BONES**

AHOOOY!

Wat spannend dat jij dit laatste deel van de serie gaat lezen!

Bij BILLY BONES vinden we het belangrijk dat kinderen met veel plezier een boek oppakken. Lezen is namelijk niet alleen heel leuk, maar ook nog eens heel belangrijk. Wist jij bijvoorbeeld dat je je fantasie kan versterken door te lezen? Hoe gaaf is dat?!

En nog een leuk feitje over het boek dat jij nu vasthoudt: Wist je dat de schrijver, Katherine Applegate, een *New York Times* bestsellerauteur is? Als dat niet veelbelovend is!

Wij zijn heel benieuwd wat jij van dit boek vindt. Wil je ons dit laten weten? Dat vinden we hartstikke leuk! Laat ons dan ook gelijk weten wat jij het spannendste stukje vond! Stuur je ons een mailtje? Dat kan naar info@billybones.nl.

Heel veel leesplezier!

BILLY BONES

BILLY BONES
Vliegtuigstraat 6-H
1059 CL Amsterdam

BILLY BONES is een imprint van MEIS & MAAS

Eerste druk, mei 2021

Oorspronkelijke titel: The Endling #3 – The Only
Gepubliceerd in overeenkomst met Pippin Properties,
Inc. Through Rights People, Londen
Tekst © Katherine Applegate, 2021
Vertaling: Hanneke van Soest, 2021
Cover en illustraties © Max Kostenko, 2021
Illustratie schutbladen © Virginia Allyn, 2018
Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

Alle rechten voorbehouden

ISBN: 9789463850483

NUR: 283

www.billybones.nl

Voor Michael

Twijfel er nooit aan dat een kleine groep burgers
die nadenkt en toegewijd is de wereld kan veranderen.
Sterker nog, het is de enige manier waarop
dat ooit is gebeurd.

Margaret Mead

eindeling

zelfstandig naamwoord ~ ein de ling ~ \`ein-deling\`

1. het laatst levende exemplaar van een soort of soms een ondersoort.
2. de officiële publieke ceremonie waarbij een soort uitgestorven wordt verklaard; een eumonie.
3. (informeel) iemand die op een tot mislukken gedoemde of idealistische zoektocht gaat.

– *Keizerlijke Lexica Officio van Nedarra*,
derde editie

INHOUD

DEEL 1: OGEN EN OREN

1. Een heel goede vraag	19
2. Wonderen scheppen	25
3. Een belofte aan Khara	32
4. Op weg	40
5. De avond ervoor	48
6. Ambassadeur Byx	56
7. Onder water	64
8. Zonsopgang en Sartel	70
9. Het onderwaterpaleis	77
10. Gesprek met een koningin	85

DEEL 2: STEM

11. Koningin Pavionnes eis	97
12. De oorlogsraad	104
13. Twee kleine schepsels	113
14. Afscheid van Maxyn	119
15. Gaziko's Ezkutak	127
16. Stronk	133
17. De raggelaars	138

18. Een verrassende vriendelijkheid	145
19. Wobbyks herenigd	151
20. Een entree maken	157
21. Waarheid en leugens	164
22. Somber nieuws	170
23. Wachten op de raptidonnen	175

DEEL 3: HART

24. In de lucht	185
25. De Dreylanders	191
26. Het eerste gevecht	197
27. Een felivet-krijger	203
28. Een verrassing voor Gokker	210
29. Afscheid	218
30. Khara's beslissing	225
31. Angst, je trouwe vriend	231
32. Hinderlaag	239
33. Meer konden we niet doen	244
34. De oorlog komt dichterbij	249
35. Op het randje	255
36. Khara's uitdaging	261
37. Een maf katje en een laffe man	266
38. Een klein meisje op een groot paard	271
39. Het laatste gevecht	277

40. Een tijd van wonderen	280
41. De Verklaring van de Zeven	286
42. Reizen met Tobbel	293
43. Terugkeer	300
Epiloog	307
Dankwoord	311

DEEL 1
OGEN EN OREN

1

Een heel goede vraag

Ik ben Byx. Ik ben een dariene.

Wat ik niet ben, is een goede jager.

Waarom heb ik me dan vrijwillig gemeld om met mijn vrienden Gokker en Sabito op jacht te gaan naar eswins?

Dat is een goede vraag. Een heel goede vraag.

‘Ruik je ze, Byx?’ vroeg Gokker met zijn hese basstem. ‘Jouw neus is beter dan de mijne.’

Gokker is een felivet, een enorm katachtig wezen. Zijn vacht is zwart en glimmend als een rivierkei, op de witte strepen op zijn gezicht na. Sabito, een raptidon, is een grote roofvogel met vleugels zo breed als Gokker lang is.

Gokker heeft snelheid, klauwen en tanden. Sabito heeft snelheid, klauwen en een snavel.

En ik? Ik loop wat onbeholpen, heb een zijdeachtige witte vacht en tanden waar zelfs een katje niet bang voor is.

Aan de andere kant hebben darienen net als honden (van wie we veel weg hebben) een nogal goede neus.

‘Ik ruik hun geur,’ riep ik vanaf de rug van Ravage. Mijn zilverkleurig gevlekte paard liep voorzichtig over stenen in een ondiepe rivier. ‘Maar de wind is zo grillig dat ik niet durf te zeggen uit welke richting hij komt.’

Aan de overkant aangekomen klauterde Ravage de oever op, en ik klampte me aan hem vast alsof mijn leven ervan afhing. De grond voor me was vlak en vrij open, met ver uit elkaar staande jonge bomen. Al snel haalden we Gokker weer in, die vooruitsnelde.

Kijken naar jagende felivetten is iets wonderbaarlijks. Ze zweven meer dan dat ze rennen.

Sabito dook omlaag en bleef een paar meter boven ons vliegen. Hij kon korte perioden blijven zweven door een paar veren in zijn vleugels te herschikken en door gebruik te maken van de warmte van de zon die door de grond werd weerkaatst. Zo bleef hij in de lucht.

‘Ze zitten vlak voor ons,’ meldde Sabito. ‘Zie je de weide? Kijk voorbij die rij hoge cipressen.’

Wat ik met mijn neus had gemist, had de Sabito met zijn ogen opgemerkt. Wat is het zicht van raptidonnen toch indrukwekkend! Sabito kon over mijn schouder een boek lezen. Op duizend meter afstand.

‘Misschien kun jij naar hun achterhoede gaan, vriend Sabito,’ zei Gokker, ‘zodat je klaarstaat als ze vluchten.’

‘Volgens mij zijn ze van plan zich te verdedigen,’ zei Sabito.

‘Oké,’ zei Gokker, ‘dan staat ons eten klaar.’

Ooit joegen felivetten op mijn soort. Nu niet meer. Toch is

het lastig om als dariene in de buurt van een hongerige felivet te zijn zonder een lichte angst te voelen.

De klauwen van felivetten zijn net pijlpunten. Met hun kaken kunnen ze rotsen vermorzelen. Gokker mag dan mijn lieve, trouwe vriend zijn, hij is ook een meedogenloze, efficiënte moordenaar.

Dat bracht me terug bij mijn vraag. Waarom had ik me vrijwillig gemeld om mee te gaan op deze jacht? Uit verveling? Omdat ik het gevoel had dat ik een beetje nutteloos was in het Vredesleger? Omdat ik wilde bewijzen dat ik niet bang was?

Natuurlijk was ik bang. Een felivet, een raptidon en een dariene tegen twaalf hongerige, gefrustreerde eswins? De kans dat wij zouden winnen was klein.

Eswins zijn vreemde wezens, een soort kruising tussen wilde zwijnen en opgezwollen ratten. Ze hebben venijnige gebogen slagstanden en de gewoonte om makkelijke doelwitten aan te vallen: jonge, zieke of zwakke wezens. Deze groep eswins had een familie schoenlappers aangevallen, mensen die het Vredesleger volgden.

Het heet het Vredesleger. Het heet niet 'Het Leger Dat Eswins Straffeloos Anderen Laat Aanvallen'. We waren hier om de eswins af te schrikken. Als ze al konden worden afgeschrikt.

En zo niet? Dan hadden we Gokker.

We galoppeerden een brede weide die bezaaid was met verwelkende veldbloemen op. Ravages hoeven bonkten op de grond. Het gras kwam tot aan zijn schoft, hoog genoeg om een gehurkte eswin onzichtbaar te maken. Maar niets – helemaal niets –

kan zich onzichtbaar maken voor de ogen van een raptidon.

‘Een hinderlaag verderop,’ waarschuwde Sabito. ‘Ze hebben zich naar links en naar rechts van jullie opgesplitst en staan te wachten om weer bij elkaar te komen zodra jullie hen voorbij zijn.’

‘We zijn er klaar voor,’ zei Gokker.

Hij misschien wel. Ik niet.

Ravage ging over in galop, en ik pakte de teugels steviger beet. De wind woelde door mijn vacht en vulde mijn neusgaten met honderd geuren, onder andere de scherpe stank van eswins en de doordringende metalige geur van mijn eigen angst.

‘Er zitten er vier achter jullie en acht bij de rij bomen,’ meldde Sabito. ‘De vier achterblijvers komen snel dichterbij!’

‘Byx,’ zei Gokker met een griezelig kalme stem, ‘kun jij iets geeks doen?’

‘Zoals meedoen aan deze jacht, bedoel je?’ vroeg ik hijgend.

‘Zou je het erg vinden om van je paard te vallen?’

‘Zou ik... wát?’

‘Ik wil dat ze denken dat je hulpeloos bent.’

‘Ik ben ook hulpeloos!’

‘Die grote graspol voor je kan je val breken.’

Gokker wilde mij als lokaas gebruiken. Dat was de enige manier waarop ik nuttig kon zijn bij de jacht.

We hebben allemaal onze sterke en zwakke punten en moeten bijdragen wat we kunnen. Tenminste, dat was wat ik tegen mezelf zei toen Ravage dichterbij de graspol kwam.

Ik bereidde mezelf voor door mijn linkervoet uit de stijgbeugel te halen.

Dichterbij. Met stampende hoeven.

Dichterbij.

Toen ik me aan de rechterkant van Ravages rug liet glijden, hoorde ik mezelf schreeuwen. Ik kwam zo hard op de pol neer dat de lucht uit mijn longen werd geslagen. Gelukkig braken het gras en de schimmelheuvelds mijn val en kon ik rechtop gaan zitten.

Net op tijd om de slaganden van een razende eswin op me af te zien komen.

Met zijn kop omlaag viel hij aan. Ik kon niet op tijd weggelomen.

De eswin stormde op me af en liet zijn knorrende triomfkreet horen: *ERRRRROET!* Bij het vooruitzicht mij met zijn slaganden open te scheuren droop er schuimend speeksel uit zijn bek.

‘Neeeee!’ schreeuwde ik met pure doodsangst in mijn stem, ledematen en hart.

Ineens sprong er iets zwarts als een waas tevoorschijn, met uitgestrekte klauwen en wijd opengesperde bek. Gokker besprong de eswin. Drie tellen later was het beest klaar om gevild en gekookt te worden.

Eén neer. Nog elf over.

Er zaten er nog steeds drie achter ons, die in vliegende vaart door de weide snelden. Maar door het hoge gras konden ze elkaar niet zien, en ze wisten waarschijnlijk niet dat een lid van hun roedel al dood was.

Als een vallende ster dook Sabito uit de lucht. Hij spreidde zijn vleugels om vaart te minderen, raakte een van de eswins en liet zijn klauwen in de kop van het wezen zinken.

Gokker nam de andere twee achter ons voor zijn rekening. Nu waren nog drie eswins klaar voor de stoofpot.

In de tussentijd waren de acht eswins die zich achter de bomen schuilhielden zo dom hun getroffen roedelleden te hulp te schieten. Ze bewogen zich als één massa, knorrend en piepend, een muur van ranzig bont, glimmende slagstanden en glurende rode ogen.

De aanval werd geleid door een schepsel zo groot dat het eerder een paard dan een eswin leek. Ze was oud, met littekens van vele gevechten. Gevechten die ze waarschijnlijk had gewonnen.

Ik zag Gokkers ogen groot worden, wat niet geruststellend was. ‘Ik pak hun leider wel aan,’ zei hij. ‘Jij kunt het beste vluchten, Byx.’

‘Vluchten?’

‘Ik kan haar en de rest niet tegelijk aan. Vlúcht!’

Gokker rende weg om de enorme eswin-koningin te onderscheppen. Haar mede-eswins splitsten zich naar links en rechts met het doel ons te omsingelen, terwijl hun leider met Gokker vocht.

Ravage was naar me teruggekomen. Ik pakte zijn teugels en hees mezelf in het zadel. De terugweg was vrij.

Ik ben geen jager, ook geen soldaat en ik ben al helemaal niet heldhaftig. Het verstandige deel van me was het met Gokker eens: het was tijd om te vluchten.

Maar Gokker was mijn vriend.

Meer dan dat: hij was familie.

Ik trok mijn kleine zwaard en gaf Ravage de sporen.

2

Wonderen scheppen

Anderhalf uur later keerden Sabito en ik terug naar het legerkamp. We zaten midden in Nedarra, ongeveer een halve dag lopen van de rivier de Telarno vandaan.

We waren doodop maar tevreden over onze prestaties, ook al had Gokker het meeste echte werk gedaan. Nadat de laatste eswin was gevallen, besloot Gokker achter te blijven. Hij vond het best om ‘alleen te dineren’, zei hij.

‘Byx!’ riep mijn vriend Tobbel, die naar ons toe rende.

Bij het grote kampvuur stapte ik van Ravage af. ‘Het is niet mijn bloed, Tobbel.’

‘Weet je het zeker?’ Tobbel porde met zijn kleine pootjes in me, op zoek naar verwondingen.

‘Het gaat goed met me, Tobbel. Beter dan goed. Ik heb gejaagd!’

‘Dat zie ik, ja,’ mompelde hij, terwijl hij naar de ruwe slee keek die achter aan Ravage was vastgemaakt.

Met de stengels van klimplanten hadden we takken aan

elkaar geknoopt, en daar hadden we drie dode eswins op gestapeld. De rest hadden we achtergelaten – onze soldaten zouden ze ophalen. Een leger dat onderweg is heeft altijd voedsel nodig.

‘Ik had erbij moeten zijn.’ Tobbel wierp me een beschuldigende blik toe.

Ik had mijn trouwe wobbyk-metgezel niet over mijn plannen verteld. Waar ik ook naartoe ging, Tobbel volgde me altijd, en ik twijfelde al genoeg aan mijn eigen jachtalent. Ik wilde me niet ook nog eens zorgen maken om zijn welzijn. Hoewel Tobbel de moed heeft van een heel leger, is hij niet half zo groot als ik. Ik wil hem altijd graag beschermen, net als hij mij.

We vormen een ongewoon stel, Tobbel en ik. Darienen lijken op honden, maar wobbyks lijken meer op weldoorvoede vossen. Ze hebben grote ogen, nog grotere oren, drie staarten en ze zijn vriendelijk en spraakzaam van aard. Ook zijn ze buitengewoon hoffelijk. Van een afstandje lijken ze helemaal niet dreigend.

Maar achter dat zachte uiterlijk gaat een krijgershart schuil. Het is verbazingwekkend hoe wobbyks kunnen doordraaien wanneer ze tot het uiterste worden gedreven. Ik heb meer dan een paar soldaten van de Murdano, onze aartsvijand, het slachtoffer zien worden van Tobbels woede.

‘Sorry, Tobbel,’ zei ik. ‘Ik had je moeten uitnodigen. Eerlijk gezegd was ik bang dat ik het niet aankon. En ik wilde me niet ook nog eens zorgen maken om jou.’

‘Ik kan wel voor mezelf zorgen, hoor,’ zei hij, en hij stak zijn kin in de lucht.

Ik gaf hem een schouderklopje. ‘Dat weet ik maar al te goed.’

Ik hoorde Tobbel zachtjes mopperen en ving woorden als ‘roekeloos’ en ‘onbesuisd’ op. En omdat Tobbel een wobbyk is en wobbyks enorm beleefd zijn, hoorde ik ook ‘niet kwaad bedoeld’ en ‘je had er vast je redenen voor’.

Ik herkende een van de stewards die de paarden eten en drinken gaf. ‘Dontie!’ riep ik. ‘Ga de koks snel vertellen dat ze ruim een halve kilometer ten westen van hier nog veel meer eswins zullen vinden. Stuur een wagen.’

‘Eswins?’ herhaalde Dontie. Hij slikte.

‘Maak je geen zorgen. Ze doen niemand meer iets.’

‘Dus nu ben je de grote jachtdariene?’ zei Tobbel plagerig. ‘Met alle respect, vriendin, je moet je echt gaan wassen in de rivier. Je stinkt naar eswin!’

‘Het zijn walgelijke beesten,’ zei ik. ‘En nergens goed voor, behalve om op te eten.’

‘Niet “nergens goed voor”,’ zei Sabito afkeurend, met zijn scherp klinkende raptidonnenstem. Ik had me niet gerealiseerd dat hij maar een paar meter achter me zweefde op de bries. ‘Eswins graven de wortels van burrelbomen op, waardoor de bomen zich kunnen vermeerderen. En burrelbomen zijn weer de thuisbasis van vele andere soorten. Geen enkel wezen is nutteloos, Byx. Alle wezens zijn stukjes van een puzzel die zo groot is dat niemand hem helemaal kan zien.’

Gekrenkt keek ik naar de grond.

‘Sorry,’ zei Sabito op zachtere toon. ‘Het was niet mijn bedoeling je een preek te geven. En ik moet toegeven dat eswins niet de meest... liefvallige dieren zijn.’

Het lukte me te glimlachen. Maar Sabito had gelijk. Elke soort had iets bij te dragen.

Van alle wezens zou uitgerekend ik dat toch moeten weten.

Ooit zwierven darienen in grote aantallen door Nedarra, ons vaderland. Nu is er nog maar een handjevol van ons over. Een tijdlang dacht ik zelfs dat ik de laatste dariene op aarde was: een eindeling.

Er is altijd op darienen gejaagd vanwege onze donzige vacht. Dat is alleen niet het enige waardoor mijn soort op het randje van uitsterven is beland. Veel te veel darienen zijn vermoord vanwege ons unieke talent: het vermogen te horen wanneer iemand liegt.

Het is de gave en de vloek van mijn soort.

Mensen willen onze pels, maar zijn bang voor ons vermogen leugens waar te nemen.

Ik ben de afgelopen tijd iets over mensen te weten gekomen: ook al hebben ze vaak grote wensen, hun angsten zijn nog veel groter.

Al geldt dat in alle eerlijkheid waarschijnlijk voor ons allemaal. Tegenwoordig lijkt angst nooit meer van mijn zijde te wijken, als een schaduw die niet af te schudden is.

‘Zie je die kleinere op de slee?’ Ik hoorde een verontrustende mengeling van trots en schaamte in mijn stem. ‘Die... heb ik omgelegd.’

‘Weer ben ik blij dat wobbyks geen vlees eten,’ zei Tobbel, die naar de slappe, bebloede karkassen staarde. Hij haalde even zijn schouders op. “Vergeet niet: we hebben allemaal onze plek,” zei hij. “Insect, vogel, mens.”

‘Waar is dat van?’ vroeg Sabito.

‘Het komt uit een gedicht genaamd “Een jonge wobbyk maakt kennis met de wereld”’

Sabito ging in een maraboom met rode takken zitten. ‘Dat zou ik graag horen,’ zei hij. ‘Worden er ook raptidonnen in genoemd?’

‘De zes grote heersende soorten komen er allemaal in voor.’ Tobbel verschoof zijn zorgvuldig gevlochten staarten. ‘Ook wobbyks. Uiteraard.’

‘Alsjeblieft, Tobbel,’ zei ik. ‘Ik wil het ook graag horen.’

‘Ik weet niet of ik het me helemaal herinner,’ gaf hij toe, ‘maar ik zal het proberen.’

Tobbel schraapte zijn keel. Zijn stem was zacht en toch duidelijk te verstaan.

*De felivët, sluipend, prooi in zicht,
de grote kat schuwt het daglicht.*

*De terramant graaft onder de grond,
diep, donker, het klokje rond.*

*De navriet zwemt diep en rein,
zee en oceaan zijn zijn domein.*

*De raptidon zweeft door de lucht
en scant de wereld in zijn vlucht.*

*De dariene vindt leugens, een zeldzaam talent
bij geen enkele andere soort bekend.*

*De mens, nooit tevreden, hoog op de rots,
te vaak gedreven door hebzucht of trots.*

*De wobbyk, vriendelijk en vurig van hart,
van de hele wereld maar een klein part.*

*Vergeet niet: we hebben allemaal onze plek,
insect, vogel, mens, met mond, snavel of bek.
Elke dag begint de aarde weer
met wonderen scheppen, keer op keer.*

Tobbel maakte een kleine buiging. Ik applaudiseerde en Sabito fladderde met zijn vleugels. ‘Dat vond ik best mooi,’ zei Sabito. ‘Ook al zijn wij raptidonnen in de regel niet zo van de gedichten.’

“Wonderen scheppen”, zei ik met een zucht. ‘Wonderen zijn tegenwoordig nogal schaars, zou ik zeggen.’

‘We komen hier wel doorheen, Byx,’ zei Tobbel. ‘Het Vredesleger zal succesvol zijn. We moeten wel.’

Ik staaarde naar de eindeloze rijen stoffige tenten, die zich als enorme grafstenen voor ons uitstrekten. ‘Ik wou dat ik net zo optimistisch was als jij.’

Wat klonk ik vermoeid! Uitgeblust! Wat was er met de oude Byx gebeurd?

Nog niet zo lang geleden was ik gewoon een onbenullige pup. Het onderdeurtje van mijn nest. Ik was egocentrisch, naïef en stond te popelen om de wereld te zien.

Nou, ik had mijn zin gekregen. Ik had veel te veel van de wereld gezien. Ik had voor de rest van mijn leven en nog langer genoeg pijn, gevaar en dood gezien.

Ik was niet langer Byx de onschuldige dagdromer, nieuwsgierig en zorgeloos. De pup die urenlang kon kijken naar zwermen botervleren met regenboogkleurige vleugels die dansten op de wind.

De oude Byx galoppeerde niet in de strijd om eswins te doden, slaakte geen dwaze triomfkreten wanneer ze vielen.

Misschien had Tobbel gelijk en stonden ons betere tijden te wachten.

Misschien verschool de oude Byx zich ergens diep in mijn hart.

Misschien.

Maar nu moest ik het bloed uit mijn vacht gaan wassen.

BEN JE KLAAR VOOR DE EINDSTRIJD?

Byx en haar vrienden zetten zich schrap voor de laatste strijd tegen de gruwelijke Murdano en de Kazar. Het Vredesleger, onder leiding van Khara, moet op zoek naar bondgenoten vanuit het hele koninkrijk om de kans op overwinning te vergroten.

Byx weet wat haar te doen staat en zet alles op alles om samen met Tobbel, de trouwe wobbyk, het vertrouwen te winnen van magische zeewezens, het wobbykvolk en andere lotgenoten.

Kunnen ze met hun nieuwe bondgenoten de naderende oorlog stoppen voor het te laat is?

*'De Eindeling leerde mij dat je
voor vrienden door het vuur gaat.'*
– Mees, 12 jaar

9 789463 850483

www.billybones.nl

DIT BOEK IN DRIE WOORDEN

AVONTUUR
SPANNING
VERSLAVEND

